

Analiza zasadności inwestycji: „Budowa Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Nadolicach Wielkich Etap I (przedszkole i klasy I – III oraz Etap II (klasy 4 – 8))”

Zamawiający:

Gmina Czernica
ul. Kolejowa 3
55-003 Czernica

Wykonawca:

Orison sp. z o.o.
pl. Grunwaldzki 23
50-365 Wrocław

Data opracowania:

Listopad 2025 r.

Spis treści

Część Opisowa	3
I. Lokalizacja i układ przestrzenny gminy Czernica	3
II. Zjawiska demograficzne w gminie Czernica	5
II.1. Zjawisko suburbanizacji w Aglomeracji Wrocławskiej	5
II.2. Zmiany demograficzne do roku 2025	6
II.3. Trendy demograficzne i urbanizacja	10
II.4. Wskaźniki urodzeń w Gminie Czernica	15
III. Organizacja oświaty w gminie Czernica	15
III.1. Sieć zespołów szkolno – przedszkolnych, szkół podstawowych i przedszkoli	15
III.2. Organizacja obwodów szkolnych	24
III.3. Szkolny transport publiczny	26
III.4. Planowane i zrealizowane inwestycje	27
III.4.1. Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Chrzastawie Wielkiej	27
III.4.2. Rozbudowa Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Czernicy (Budowa budynku modułowego szkoły publicznej)	27
III.4.3. Budowa Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Nadolicach Wielkich etap I (przedszkole i klasy I-III) oraz etap II (klasy IV-VIII)	28
III.5. Demografia jako największe wyzwanie dla systemu oświaty	30
IV. Analiza popytu w istniejących i planowanych placówkach oświatowych na terenie gminy Czernica	31
IV.1. Przewidywana liczba uczniów szkół podstawowych w poszczególnych obwodach szkolnych w latach szkolnych 2029 / 2030, 2030 / 2031 i 2031 / 2032	31
IV.2. Przewidywana ilość wychowanków przedszkoli w roku 2028	39
IV.3. Proponowane scenariusze rozwoju	40
IV.3.1. Scenariusz 1: Nie jest budowana żadna nowa placówka oświatowa, następuje stopniowe zwiększenie ilości oddziałów w istniejących szkołach podstawowych lub zespołach szkolno – przedszkolnych przy niezmiennych obwodach szkolnych	40
IV.3.2. Scenariusz 2: W ciągu najbliższych 3 – 4 lat zrealizowana zostanie inwestycja budowy procedowanego w postępowaniu przetargowym zespołu szkolno - przedszkolnego w Nadolicach Wielkich (etap I i II) przy zakładanej zmianie obwodów szkolnych	41
IV.3.3. Scenariusz 3: W ciągu najbliższych 3 – 4 lat zrealizowana zostanie inwestycja budowy nowo zaprojektowanej szkoły podstawowej z oddziałami przedszkolnymi dla dzieci 6-letnich w Nadolicach Wielkich oraz szkoły podstawowej w Chrzastawie Małej przy zakładanej zmianie obwodów szkolnych.	41
Część rysunkowa	43
Rys.1. Układ przestrzenny gminy Czernica	43
Rys.2. Zmiany demograficzne w gminie Czernica	43
Rys.3. Organizacja oświaty publicznej w gminie Czernica	43

Część Opisowa

I. Lokalizacja i układ przestrzenny gminy Czernica

Gmina Czernica położona jest we wschodniej części województwa dolnośląskiego. Od zachodu graniczy z Wrocławiem, od północy z gminami: Długołęka i Oleśnica, od wschodu z miasto – gminą Jelczem Laskowicami, od południa z gminami: Święta Katarzyna i Oława. Gmina Czernica położona jest w obrębie Niziny Śląskiej na pograniczu Równiny Oleśnickiej (część północna) i Pradoliny Wrocławskiej (część południowa). Teren obszaru jest dość płaski, a wysokości nad poziomem morza wahają się w granicach 120 – 130 m n.p.m.

W skład gminy wchodzi 13 obrębów / miejscowości: Chrzastawa Mała, Chrzastawa Wielka, Czernica, Dobrzykowice, Gajków, Jeszkowice, Kamieniec Wrocławski, Krzyków, Łany, Nadolice Małe, Nadolice Wielkie, Ratowice i Wojnowice.

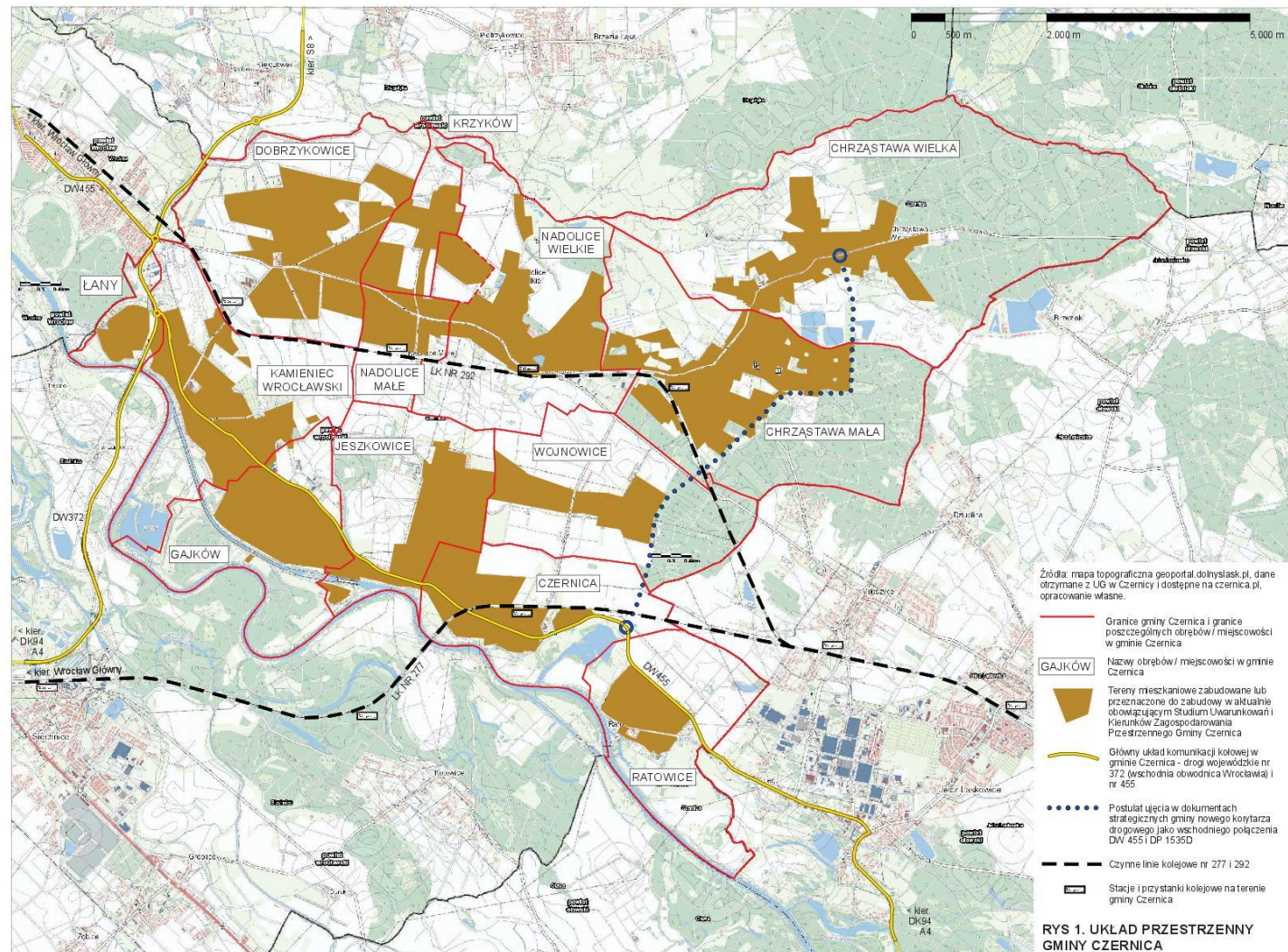
Z informacji uzyskanych w Urzędzie Gminy Czernica, ludność gminy w III kwartale 2025 r. wynosiła prawie 21 tys. zameldowanych mieszkańców, co stanowi w stosunku do roku 2016 przyrost o 167,94%. Z pewnością rezydentów gminy jest znacznie więcej, co jest typowym zjawiskiem w gminach obwarunkowanych miast aglomeracyjnych. Mieszkańcy przenoszący się poza granice dużych miast pozostają z tymi miastami w relacjach zawodowych, edukacyjnych, kulturalnych itd. a nawet fikcyjne zameldowanie „u rodziny” przynosi znaczne profity związane z zamieszkaniem w mieście – zniżki na karcie miejskiej, łatwiejszy dostęp do przedszkolnej i szkolnej oferty edukacyjnej itd. (patrz: rozdział II „Demografia”)

Układ komunikacyjny, a jednocześnie układ osadnictwa w gminie Czernica można określić jako równoleżnikowy. Od strony Wrocławia i od zlokalizowanej wzdłuż zachodniej granicy gminy tzw. Wschodniej Obwodnicy Wrocławia, czyli drogi wojewódzkiej nr 372, poprowadzone są drogi tranzytowe (droga wojewódzka nr 455 i droga powiatowa nr 1535D). W zasadniczej części gminy równoległe do dróg tranzytowych biegną czynne linie kolejowe łączące Wrocław ze wschodnią częścią województwa dolnośląskiego z województwem opolskim - nr 277 ze stacją / przystankiem w Czernicy i 292 ze stacjami / przystankami w Dobrzykowicach, Nadolicach Małych, Nadolicach Wielkich i Chrzastawie Małej. Wzdłuż wyżej opisanego układu komunikacyjnego rozciągają się równoleżnikowo dwa zespoły mieszkalno – usługowe, stopniowo tracące funkcje wiejskie, nabierając charakteru podmiejskich osiedli satelitarnych względem Wrocławia. Jedno pasmo urbanistyczne tworzą sołectwa na północy gminy pomiędzy Dobrzykowicami a Chrzastawą Wielką, drugim pasmem jest zespół miejscowości od Łanów i Kamieńca Wrocławskiego aż do Ratowic. Południową granicą gminy Czernica jest koryto rzeki Odry.

Z wyjątkiem Wschodniej Obwodnicy Wrocławia połączenia pomiędzy tymi pasmami komunikacyjnymi i urbanistycznymi są słabo wykształcone, w kolizji z istniejącym układem kolejowym. Autorzy niniejszego opracowania, niezależnie od jego tematu przewodniego, postulują rozważenie lokalizacji i zapisanie w dokumentach strategicznych gminy docelowego, bezkolizyjnego z liniami kolejowymi korytarza drogowego północ – południe, łączącego drogę wojewódzką nr 455 i drogę powiatową nr 1535D na wschód od Wojnowic, Nadolic Małych i Nadolic Wielkich, co usprawniłoby komunikację samochodową, zmniejszając ruch i zwiększając bezpieczeństwo na istniejących drogach, również w przypadku komunikacji publicznej obsługującej przewozy szkolne.

(źródło: wrosip.pl, geoportal.gov, wikipedia.pl informacje z UG w Czernicy oraz analizy własne)

Rys. 1. Układ przestrzenny gminy Czernica

II. Zjawiska demograficzne w gminie Czernica

II.1. Zjawisko suburbanizacji w Aglomeracji Wrocławskiej

W przypadku gmin obwarzankowych na granicy ze stolicą aglomeracji (w tym przypadku Miasto Wrocław), spadek liczby urodzeń kompensowany jest przez migrację w poszukiwaniu przez młodych mieszkańców miast lepszych i tańszych warunków życia. Zjawisko tego typu jest zdefiniowane jako **suburbanizacja**.

Suburbanizacja może być definiowana jako proces rozwoju strefy podmiejskiej kosztem centrum. Przekształcenia struktur osadniczych i społeczno-gospodarczych zachodzą wówczas w najbliższym otoczeniu miasta, w szczególności dużych ośrodków, w tym stolic regionów i są skutkiem ich ekonomicznego oddziaływania (2). Pod Wrocławiem największe przekształcenia obszarowe zaobserwowano w sołectwach wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych oraz przyległych do granic Wrocławia, w tym w gminie wiejskiej Czernica.

Czernica już w 2013 roku została wytypowana jako jedna z podwrocławskich gmin, w których najszybciej zabudowywane są tereny rolnicze, a także najbardziej narażonych na zjawisko *urban sprawl*, czyli “rozlewania się” zabudowy miejskiej na tereny o mniej intensywnej urbanizacji. Naturalnie wiąże się to z (często nagłym) przyrostem ludności, co również ma miejsce w gminie Czernica; w okresie 2002-2011 liczba ludności wzrosła tam aż o 41%, odnotowując największy przyrost wśród podwrocławskich gmin (3), a w badanym w niniejszym opracowaniu okresie 2016 – 2025 (tabela 1) liczba ludności wzrosła o prawie 68%.

Choć procesy suburbanizacyjne są często postrzegane jako nieuchronne, wiążą się z szeregiem potencjalnie negatywnych skutków, których koszty najczęściej ponosi gmina. Wśród możliwych skutków można wyróżnić:

- 1) Koszty ekonomiczne - związane z transportem, infrastrukturą komunalną i wzrostem ilości odpadów czy zużycia wody i odprowadzanych ścieków na jednego mieszkańca;
- 2) Straty społeczne - zdrowotne lub przejawiające się utratą tożsamości lokalnej;
- 3) Szkody w środowisku naturalnym – nieodwracalne przekształcenie przestrzeni, utrata siedlisk organizmów krajobrazów wiejskich oraz zanieczyszczenia, w tym zanieczyszczenie światłem i hałasem;
- 4) Chaos przestrzenny – utrata charakteru przestrzeni ruralistycznej z zabudową zagrodową na rzecz zdominowania krajobrazu przez zespoły mieszkaniowe o charakterze miejskim o niskiej i średniej intensywności.

Koszty te, zwłaszcza koszty ekonomiczne (rozbudowa infrastruktury), są często trudne do zaakceptowania w szczególności w przypadkach, w których z różnych przyczyn nowi mieszkańcy nie meldują się lub nie wykazują gminy Czernica jako miejsca zamieszkania, wskazując w tym miejscu Wrocław. W konsekwencji nie zmienia się adresat płaconych podatków PIT przy niezmiennych potrzebach rozwoju infrastruktury.

Zmiany w lokalnej społeczności najczęściej wiążą się ze wzrostem w populacji udziału osób nieposiadających gospodarstwa rolnego i całkowicie niezwiązanych z rolnictwem. Trudności w asymilacji nowoprzybytych mieszkańców i podział społeczności na dwie, reprezentujące odmienne wartości i interesy grupy może być początkiem wytworzenia się specyficznych wewnętrznych barier rozwoju lokalnego (1).

(źródła: (1) - Kulczyk-Dynowska A., 2012, *Sąsiedztwo przestrzeni wiejskiej i dużego miasta, Infrastruktura i Ekologia Terenów Wiejskich*, Nr 2/III/2012, s. 69-77; (2) - Nowak M.J et al, 2022, *Suburbanizacja w Polsce jako wyzwanie dla polityki rozwoju*, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk; (3) - Szewrański S., Kazak J., Sasik J., 2013, *Procesy suburbanizacyjne i ich skutki środowiskowe w strefie niekontrolowanego rozprzestrzeniania się dużego miasta*, *Prace naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu* (nr 293), s. 170-178., (4) – analizy własne)

II.2. Zmiany demograficzne do roku 2025

Przeanalizowano dane dotyczące stałych mieszkańców gminy Czernica w przeciągu ostatnich 10 lat (ostatni rok 2025 z przyczyn oczywistych zawiera dane z pierwszych III kwartałów, a prognozę dla całego roku 2025 przygotowano w wyniku interpolacji liniowej). Szczegółowe dane dla każdej z miejscowości należącej do gminy Czernica w kolejnych latach znalazły się w tabeli nr 1.

Tabela nr 1: Ilość mieszkańców statych w gminie Czernica w latach 2016 – 2025 (1.10.)

	Nazwa miejscowości	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	do 1.10.2025	% wzrostu 2025 do 2016 (kolumna 3 – 100%)	wzrost M 2025 do 2016 (kolumna 12 – 3)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Chrzęstawa Mała	1 060	1 085	1 122	1 152	1 269	1 343	1 538	1 655,00	1 760,00	1 881	177,45	821
2	Chrzęstawa Wielka	1 126	1 187	1 328	1 404	1 465	1 510	1 575	1 658,00	1 755,00	1 811	160,83	685
3	Czernica	1 251	1 233	1 221	1 213	1 222	1 244	1 278	1 291,00	1 313,00	1 332	106,47	81
4	Dobrzykowice	1 546	1 649	1 795	2 065	2 326	2 613	2 815	2 954,00	3 171,00	3 318	214,62	1 772
5	Gajków	1 117	1 160	1 197	1 205	1 222	1 231	1 250	1 303,00	1 312,00	1 358	121,58	241
6	Jeszkowice	931	945	969	980	984	1 006	1 018	1 050,00	1 071,00	1 084	116,43	153
7	Kamieniec Wrocławski	2 395	2 466	2 501	2 639	2 768	2 871	2 921	3 021,00	3 070,00	3 092	129,10	697
8	Krzyków	386	418	520	637	740	973	1 088	1 154,00	1 249,00	1 287	333,42	901
9	Łany	181	180	181	182	184	187	186	185,00	189,00	187	103,31	6
10	Nadolice Małe	262	274	317	380	411	440	463	516,00	582,00	634	241,98	372
11	Nadolice Wielkie	1 271	1 363	1 525	1 787	1 842	1 997	2 121	2 295,00	2 461,00	2 574	202,52	1 303
12	Ratowice	975	977	996	1 014	1 021	1 045	1 074	1 110,00	1 115,00	1 154	118,36	179
13	Wojnowice	698	709	733	793	836	898	940	990,00	1 051,00	1 097	157,16	399
	Gmina Czernica	13 199	13 646	14 405	15 451	16 290	17 358	18 267	19 182	20 099	20 809	167,94	7 610
	prognoza z IV kwartałem										21 046		7 847
	wzrost rocznie		447	759	1 046	839	1 068	909	915	917	710	wzrost średniorocznie	761
	prognoza z IV kwartałem										947		785

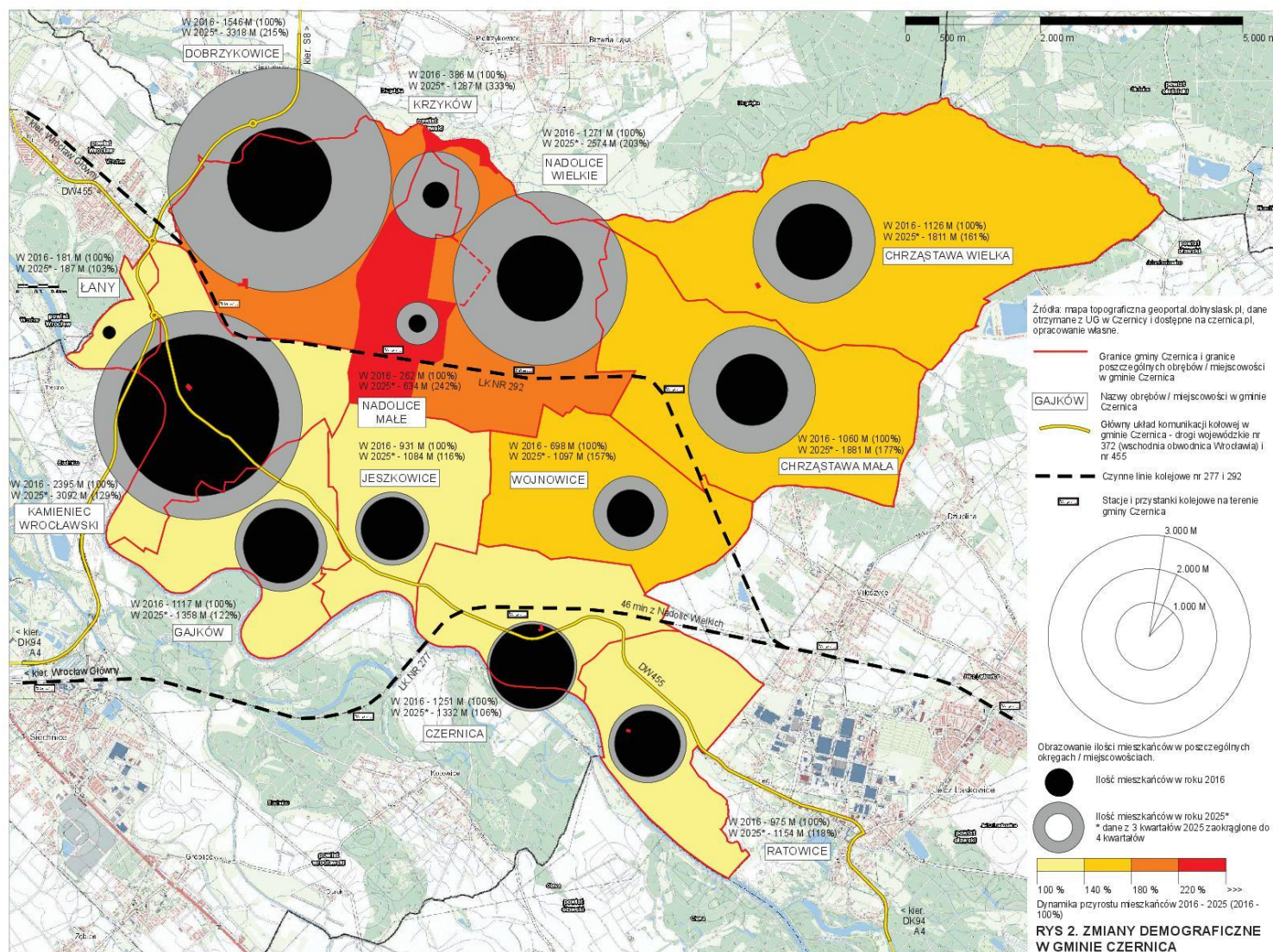
(źródła: informacje z UG w Czernicy oraz dane <https://czernica.pl/pl/2853/0/ludnosc.html>)

WZgadza skali całej gminy między rokiem 2016 a III kwartałem 2025 liczba statych mieszkańców gminy zwiększyła się o ponad 7,5 tysiąca, czyli o prawie 168 % (średnioroczny wzrost liczby mieszkańców o 761 osób). Szacunkowo do końca 2025 roku będzie to odpowiednio 7,8 tysiąca osób, średniorocznie 785).

Przenoszenie się mieszkańców Wrocławia do gminy Czernica przebiega więc w sposób zauważalny, jednak, jak wynika z zapisów powyższej tabeli – nierównomierny. Część północno – zachodnia (granicząca z miastem Wrocław, w stosunkowo dogodnym korytarzu komunikacyjnym i wzdłuż linii kolejowej nr 292), czyli sołectwa Dobrzykowice, Krzyków, Nadolice Małe i Nadolice Wielkie, to obecna liczba mieszkańców większa o co najmniej 202% niż roku 2016. Część północno – wschodnia i wschodnia, czyli sołectwa Nadolice Małe, Nadolice Wielkie i Wojnowice (dalej wzdłuż korytarza komunikacyjnego w kierunku Wrocławia i wzdłuż linii kolejowej nr 292) zanotowały wzrost liczby mieszkańców co najmniej 157% w stosunku do roku 2016, czyli na poziomie zbliżonym do średniej gminnej, która wynosi około 168%. Południowa część gminy, wzdłuż drogi wojewódzkiej relacji Wrocław – Jelcz Laskowice, czyli sołectwa Łany, Kamieniec Wrocławski, Jeszkowice, Gajków, Czernica i Ratowice zanotowały najmniejszy wzrost liczby mieszkańców w ciągu ostatnich 10 lat, czyli od 103% w Łanach do 129% w Kamieńcu Wrocławskim. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest nie tylko swoboda dostępu komunikacyjnego do stolicy Aglomeracji Wrocławskiej, ale też podaż dostępnych terenów inwestycyjnych i stopień zagospodarowania terenów i zaludnienia różny dla części południowej i północnej gminy 10 lat wstecz i wcześniej. Poniższy rysunek nr 2 w sposób graficzny przedstawia procesy, które wskazano liczbowo w tabeli nr 1. Czarne wnętrza kół to, proporcjonalnie do ich średnicy, ilości mieszkańców każdej z miejscowości gminy Czernica w roku 2016. Szare pierścienie to również proporcjonalne do ich średnicy, ilości mieszkańców osiedlających się w poszczególnych sołectwach między rokiem 2024 a III kwartałem 2025 roku. Widać wyraźnie, gdzie na terenie gminy zanotowano najwyższy stopień przyrostu liczby mieszkańców, zauważyć też można, że sołectwa w części północnej, pierwotnie mniej liczne ludnościowo w porównaniu do miejscowości południowych, dogoniły, a częściowo przegoniły je w statystykach.

(źródła: informacje z UG w Czernicy i analizy własne)

Rys.2. Zmiany demograficzne w gminie Czernica

II.3. Trendy demograficzne i urbanizacja

W latach 2016 – 2025, jak wykazano w rozdziale II punkt 2, liczba mieszkańców gminy Czernica wzrastała netto prawie 800 osób rocznie (do III kwartału 761 osób rocznie, prognozowane 785 osób rocznie). Spodziewać by się więc można, że z obecnych około 21 tysięcy mieszkańców, w roku 2030 będziemy spodziewać się prawie 25 tysięcy, w 2035 – 29 tysięcy itd. aż do końca XXI stulecia, gdy gmina osiągnie pułap prawie 66 tysięcy mieszkańców, czyli wyczerpie rezerwy urbanistyczne określone w analizie dokumentów planistycznych pn „Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę” (źródło: <https://czernica.pl/pl/2890/0/2-bilans-terenow-przeznaczonych-pod-zabudowe-.html>). Teoretycznie więc administrowanie gminą sprowadzić się powinno do systematycznego rozwoju infrastruktury technicznej i usług społecznych, w tym oświatowych w oczekiwaniu na kolejne fale nowych mieszkańców, jak i do czerpania pożytków z rosnącego udziału podatków PIT w budżecie gminy.

Opisany powyżej model liniowego wzrostu nie jest jednak bardzo prawdopodobny:

- po pierwsze, maleją wskaźniki urodzeń, co pokrótce opisano w punkcie 4 poniżej, a co wpływa na systematyczne zmniejszanie się przyrostu netto nowych mieszkańców;
- po drugie, na podstawie doświadczeń innych aglomeracji, zwłaszcza europejskich można zaobserwować, że po okresie suburbanizacji następuje reurbanizacja, czyli ponowne ożywienie miast przyciągające ludność do ich centrów. Dlaczego? Bo życie na przedmieściu miało być tanie, a powoli przestaje takie być, bo miała być bezkresna przestrzeń, a gęstość zaludnienia przypomina tę z centrum miasta, itd. A władze miast, w walce o podatników PIT dwoją się i troją, żeby wynajdować nowe zachęty dla powrotu dawnych mieszkańców (patrz: założenia strategiczne „Wrocław 2050” i nacisk na wysoką jakość życia we Wrocławiu, bezpieczeństwo, edukację i kulturę). Może z roku na rok okazać się, że zamiast wzrostu liczby mieszkańców mamy do czynienia ze stagnacją, a nawet z systematycznym zmniejszaniem się populacji;
- po trzecie, gmina i państwowi dostawcy mediów mogą w którymś momencie przegrać wyścig z deweloperami. Drogi gminne, infrastruktura wodno – kanalizacyjna, gazowa i energetyczna (zwłaszcza ujęcia wodociągowe, systemy oczyszczania ścieków, gazociągi przesyłowe i GPZ-y) to droga sprawa, niekoniecznie rekompensowana wzrostem przychodów z podatków PIT i opłat przyłączeniowych. Wnioski o przyłączenie mediów lub o wykup wybudowanej przez deweloperów infrastruktury mogą okazać się nierealizowalne w przewidywalnym czasie, a pojemność dróg gminnych zostanie drastycznie przekroczona, tym samym zmniejszając bezpieczeństwo ich użytkowania;
- po czwarte, w ślad za nowymi mieszkańcami wzrasta zapotrzebowanie na usługi społeczne, nawet stopnia podstawowego: żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe, świetlice integracyjne itd. Czyli na obiekty kosztowne w budowie i utrzymaniu, trudne do adaptacji na inne cele przy fakcie odwracania się trendów demograficznych. A krzywe wiekowe w nowo zasiedlanych zespołach mieszkaniowych są w skali mikro odzwierciedleniem trendów makro - wszyscy nowi mieszkańcy są w bardzo zbliżonym do siebie wieku, prawie równocześnie mają dzieci, te dzieci osiągają prawie równocześnie wiek przedszkolny i szkolny ale też w jednym czasie gwałtownie spada zapotrzebowanie na usługi oświatowe, aż nie pojawi się nowe pokolenie. Ta sinusoida systematycznie się wypłaszcza, ale w pierwszych dziesięcioleciach nowej migracji ta zmienna popytu na usługi oświatowe stwarza samorządom duże problemy.
- wreszcie po piąte, władze gminy i jej dotychczasowi mieszkańcy sami sobie muszą odpowiedzieć na pytanie, czy rzeczywiście chcą, żeby gmina rolnicza przekształciła się

w przedmieście stolicy aglomeracji, tracąc swoje walory przyrodnicze i krajobrazowe i swoistego „ducha miejsca”. Okazją do pewnej regulacji chaotycznego wykwitów nowej zabudowy mieszkalnej jest nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Konieczność przygotowania nowych dokumentów planistycznych, zmniejszenie znaczenia tzw. WuZetek, czyli decyzji o warunkach zabudowy – pozwalają na strategiczne spojrzenie na gminę i wyznaczenie ram jej rozwoju na następne lata, niekoniecznie pod dyktando deweloperów.

To wszystko sprawia, że dotychczasowy wzrost liczby mieszkańców, zdaniem autorów, utrzyma się jeszcze przez najbliższe 5 – 7 lat, czyli w okresie budowy i początków eksploatacji zabudowy mieszkalnej, dla której już obecnie uzyskano decyzje o warunkach zabudowy, decyzje o pozwoleniu na budowę lub nastąpił brak sprzeciwu do zgłoszeń zamiaru przystąpienia do robót budowlanych. W następnych latach, w wyniku skutków działania nowej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, spadku wskaźnika urodzeń i nieuchronnych procesów reurbanizacyjnych, poziom ludności w gminie Czernica ustabilizuje się na poziomie około 26 - 28 tysięcy mieszkańców.

Przebieg urbanizacji w ostatnich latach i pewne prognozy na najbliższe lata przedstawiono w dwóch poniższych tabelach:

Tabela nr 2 – Zestawienie postępowań administracyjnych w związku z decyzjami o warunkach zabudowy w gminie Czernica w latach 2017 – 2024

ROK	Ilość postępowań administrac. w sprawie wydania warunków zabudowy	Ilość zmian wydanych uprzednio decyzji	Ilość przeniesień wydanych uprzednio decyzji	Ilość skutecznych odmów wydania decyzji lub umorzeń postępowań	Ilość nowo wydanych decyzji dla zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej (w części określone jako budynki dwulokalowe)	Ilość decyzji w procedow. np. w wyniku uchylenia przez SKO	Ilość nowo wydanych decyzji dla innych obiektów, rozbudowy obiektów istniejących itp.	Potencjalna liczba nowych budynków na podstawie nowo wydanych decyzji (w części określone jako budynki dwulokalowe)	Zmiany w kolumnie 9 w % (2017 – 100%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2017	86	20	17	7	36	-	6	139	100,0
2018	97	24	19	11	34	-	9	102	73,4
2019	119	11	9	5	84	-	10	264	189,9
2020	89	12	28	3	37	-	9	90	64,8
2021	81	2	34	3	34	-	8	104	74,8
2022	59	8	16	10	16	1	8	29	20,9
2023	62	1	22	7	24	-	8	56	40,3
2024	28	4	9	5	8	-	2	15	11,5

(źródło: informacje z UG w Czernicy)

Widać tu systematycznie zmniejszającą się ilość nowych decyzji o warunkach zabudowy i ilość planowanej na ich podstawie zabudowy mieszkaniowej, choć ewentualny brak zainteresowania taką formą procesu inwestycyjnego może być jedną z dwóch przyczyn takiego spadku – inną przyczyną jest coraz większe pokrycie terenu gminy planami miejscowymi i brak potrzeby występowania o decyzję WZ. Niestety, ustalenie liczby i treści wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę lub braku sprzeciwu organu na zgłoszenie o zamiarze przystąpienia do robót budowlanych jest na tym etapie niemożliwe do realizacji, w związku z tym pewną wskazówką może być zawartość tabeli nr 3, wskazującej na zrealizowane w latach 2017 – 2024 inwestycje mieszkaniowe.

Tabela nr 3 – Łączna liczba mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach mieszkalnych oraz udział mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach jednorodzinnych w gminie Czernica w latach 2017 – 2024

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Średnia 2017 – 2024
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Łączna liczba mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach mieszkalnych	283	370	627	704	674	588	464	470	522
Udział mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach jednorodzinnych w łącznej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach mieszkalnych	1,0	1,0	0,7	0,8	0,8	1,0	0,9	0,7	
Łączna liczba mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach jednorodzinnych	283	370	439	563	539	588	418	329	441
% średniej z 2017 – 2024 mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach mieszkalnych	54,2	70,9	120,1	134,9	129,1	112,6	88,9	90,0	100

(źródło: dane z BDL GUS)

Dane zawarte w powyższej tabeli wskazują na to, że boom inwestycyjny na rynku mieszkaniowym, przypadający na lata 2019–2022, skończył się – czasowo lub trwale. Oznaczać to może, że wskaźniki przyrostu ilości mieszkańców w najbliższych latach również nie będą ekstremalnie wysokie.

(źródła: informacje z UG w Czernicy, dane z BDL GUS, analizy własne)

II.4. Wskaźniki urodzeń w Gminie Czernica

Polskę w ostatnim dwudziestolecu dotknął poważny kryzys demograficzny. Niektórzy z ekspertów w tym kontekście używają pojęcie „katastrofa”. Zjawiska występujące w całej Polsce dotyczą również Gminy Czernica. Dane przekazane przez Urząd Gminy w Czernicy wskazują na systematyczne zmniejszanie się liczby urodzeń mimo corocznego zwiększania się liczby mieszkańców Gminy w wyniku procesu suburbanizacji. W ciągu ostatnich 6 lat, od roku 2020 do roku 2024, ilość urodzeń malała, co pokazuje poniższa Tabela nr 4.

Tabela nr 4: Liczba urodzeń w gminie Czernica w poszczególnych latach 2020 – 2024

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
1	2	3	4	5	6
Liczba urodzeń w Gminie Czernica	362	311	304	239	241
% (2020 – 100%)	100	85,9	84,0	66,0	66,8

(źródło: informacje z UG w Czernicy)

Dane dotyczące Gminy Czernica wskazują na to, że spadek liczby urodzeń w latach 2020 – 2024 jest większy, niż średnia dla polskiej wsi. W skali ogólnopolskiej jest to zmniejszenie liczby urodzin o 29,8%, w Gminie Czernica o 33,2%. Częściowe dane za rok 2025 nie napawają optymizmem. 174 urodzenia w pierwszych III kwartałach, to około 232 urodzenia w skali całego roku, czyli o około 36% mniej, niż w roku 2020.

(źródła: informacje z UG w Czernicy, portalsamorzadowy.pl)

III. Organizacja oświaty w gminie Czernica

III.1. Sieć zespołów szkolno – przedszkolnych, szkół podstawowych i przedszkoli

Gmina Czernica jest organem prowadzącym dla praktycznie wszystkich (poza jedną) szkół podstawowych i zespołów szkolno – przedszkolnych oraz dla części przedszkoli na terenie gminy. Struktura oświaty w gminie Czernica w latach 2020 – 2025 kształtowała się następująco.

Tabela nr 5: Organizacja szkół podstawowych i przedszkoli na terenie Gminy Czernica w latach 2020 – 2025

Nazwa placówki oświatowej	Adres placówki oświatowej	Organ prowadzący	Granice obwodu szkolnego	Liczba uczniów (wychowanków) / oddziałów / śr. w oddziale w latach:					Wzrost liczby uczniów (wychowanków) / oddziałów w 2025 w % (2020 – 100%):
				2020 - 2021	2021 - 2022	2022 - 2023	2023 - 2024	2024 – 2025	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Papieża Jana Pawła II w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Czernicy	ul. św. Brata Alberta Chmielowskiego 5 i 9, Czernica	Gmina Czernica	Czernica, Jeszkowice, Wojnowice, Nadolice Wielkie (całość miejscowości poza Osiedlem Myśliwskim)	434 / 19 / 22,8	425 / 19 / 22,37	436 / 19 / 22,94	443 / 20 / 22,15	472 / 21 / 22,48	108,8 / 110,5
									
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Stulecia Odzyskania Niepodległości Polski	ul. Sukcesu 2, Dobrzykowice	Gmina Czernica	Dobrzykowice, Krzyków	559 / 25 / 22,4	636 / 28 / 22,71	701 / 33 / 21,24	742 / 33 / 22,48	842 / 36 / 23,38	150,6 / 144

w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dobrzykowicach									
J.w. oddziały przedszkolne				50 / 2 / -	50 / 2 / -	50 / 2 / -	42 / 2 / -	40 / 2 / -	
									
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Piastów Śląskich w Chrzęstawie Wielkiej	Chrzęstawa Wielka, ul. Wrocławska 19	Gmina Czernica	Chrzęstawa Wielka, Chrzęstawa Mała	370 / 16 / 23,1	389 / 18 / 21,61	422 / 20 / 21,1	439 / 21 / 20,9	498 / 24 / 20,75	134,6 / 150
J.w. oddziały przedszkolne	55-003 Czernica			43 / 2 / -	50 / 2 / -	63 / 3 / -	72 / 3 / -	75 / 3 / -	

									
+Publiczna Szkoła Podstawowa im. Bolesława Krzywoustego w Kamieńcu Wrocławskim	ul. Kolejowa 8 Kamieniec Wrocławski	Gmina Czernica	Kamieniec Wrocławski, Gajków, Łany, Nadolice Małe, Nadolice Wielkie (Osiedle Myśliwskie)	485 / 25 / 19,4	553 / 26 / 21,23	536 / 26 / 20,62	558 / 26 / 21,46	622 / 28 / 22,21	128,2 / 112
J.w. oddziały przedszkolne				25 / 1 / -	50 / 2 / -	50 / 2 / -	50 / 2 / -	49 / 2 / -	

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Ratowicach	ul. Wrocławska 36 Czernica, ul. Wrocławska 111, Ratowice	Gmina Czernica	Ratowice	137 / 8 / 17,1	135 / 8 / 16,86	123 / 8 / 15,38	128 / 8 / 16,00	130 / 8 / 16,25	94,9 / 100,0
J.w. oddziały przedszkolne				75 / 3 / -	75 / 3 / -	74 / 3 / -	74 / 3 / -	75 / 3 / -	

Publiczna Szkoła Podstawowa Creatio	Ul. Juliana Tuwima 2, Dobrzykowice	Ogólnopolski Operator Oświaty		- / - / -	- / - / -	- / - / -	- / - / -	47 / bd / bd*	-
* uwaga: dane o liczbie dzieci w Publicznej Szkole Podstawowej Creatio dotyczą roku szkolnego 2025 / 2026									
									
Publiczne Przedszkole w ZS-P w Czernicy	ul. Wrocławska 52, Czernica	Gmina Czernica		150 / 6 / -	150 / 6 / -	167 / 7 / -	169 / 7 / -	171 / 7 / -	114,0 / 116,7
									

Publiczne Przedszkole w ZS-P w Dobrzykowicach	ul. Sukcesu 2, Dobrzykowice	Gmina Czernica		125 / 5 / -	125 / 5 / -	125 / 5 / -	125 / 5 / -	125 / 5 / -	100,0 / 100,0
Publiczne Przedszkole „Mini World” w Dobrzykowicach	ul. Kolejowa 19, Dobrzykowice	Osoba fizyczna		75 / bd / -	75 / bd / -	70 / bd / -	50 / bd / -	50 / bd / -	66,7 / bd
									
Publiczne Przedszkole „Baśni i Bajek” w Gajkowie	ul. Dobrej Zabawy 1, Gajków	Osoba fizyczna		50 / bd / -	50 / bd / -	50 / bd / -	50 / bd / -	50 / bd / -	100,0 / -

							
Niepubliczne Przedszkola: „Happy Kids” w Kamieńcu Wrocławskim, „Bajkochatka” w Kamieńcu Wrocławskim, „Kredka” w Kamieńcu Wrocławskim, „Mini World” w Dobrzykowicach, „Calineczka i Przyjaciele” w Kamieńcu Wrocławskim, „Jutrzenka im. Św. Józefa” w Chrząstawie Wielkiej, „Radosne” w Chrząstawie Matej, „Tysiąca Baśni” w Gajkowie. „Wesołe Motylki 3” w Dobrzykowicach		418 / bd / -	460 / bd / -	460 / bd / -	539 / bd / -	537 / bd / -	128,5 / -

(źródła: uchwała nr VIII/45/2024 RG Czernica z 27.10.2024 r., coroczne informacje o stanie zadań oświatowych w gminie Czernica, informacje z UG w Czernicy oraz analizy własne)

Zgodnie z „Informacją o stanie realizacji zadań oświatowych gminy Czernica w roku szkolnym 2024 / 2025”:

- a) łączna liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych w przedszkolach publicznych, dla których organem prowadzącym jest gmina Czernica, to 535 osób w 22 oddziałach przedszkolnych. To niewielki wzrost w stosunku do okresu 2023 / 2024 (100,6%) i do okresu 2022 / 2023 (101,1%). Pozostałe przedszkola publiczne posiadające inne niż gmina Czernica organy prowadzące, oferują 100 miejsc, a do przedszkoli niepublicznych uczęszcza 537 dzieci. To minimalny spadek w stosunku do okresu 2023 / 2024 (99,6%) ale istotny wzrost w stosunku do okresu 2022 / 2023 (116,7%). Oprócz tego, z różnych przyczyn do przedszkoli poza obszarem gminy uczęszcza 358 dzieci. Głównie lokalizacją tych placówek zewnętrznych jest miasto Wrocław (266 dzieci), co świadczy o tym, że część mieszkańców gminy Czernica, wykazując swoją aktywność zawodową na terenie Wrocławia, korzysta tam również z usług społecznych, głównie dla wygody lub w przekonaniu o wyższej jakości usług. **Razem mamy do czynienia z 1.530 dziećmi objętym opieką przedszkolną i w przedszkolach publicznych i niepublicznych oraz w innych formach wychowania przedszkolnego.**
- b) łączna liczba dzieci w publicznych szkołach podstawowych, dla których organem prowadzącym jest gmina Czernica, to 2.564 osoby w 117 oddziałach. Jest to znaczny wzrost ilości dzieci w porównaniu z rokiem szkolnym 2023 / 2024 (111.0%) i z rokiem szkolnym 2022 / 2023 (115,6%). Jednak, dzięki małym systematycznym inwestycjom (rozbudowa i modernizacja placówek oświatowych na terenie gminy) możliwe jest zwiększanie ilości oddziałów (ze 106 w roku szkolnym 2022 / 2023 do 117 obecnie), co powoduje, że w stosunkowo niewielkim stopniu rośnie średnia liczba uczniów w oddziale (z 20,92 do 21,92 jw. w ciągu 2 lat). Niemniej, stały wzrost liczby dzieci w szkołach o kilka procent rocznie, w momencie, aż skończą się doraźne sposoby zwiększania ilości oddziałów w istniejących placówkach oświatowych, wymagać będzie nowej (nowych) inwestycji, czyli realizacji nowych szkół – modułowych, pozwalających na zmianę funkcji w okresach niżów itd. czyli takich, o jakich mówią eksperci MEN. Wracając do głównego wątku – do publicznej szkoły podstawowej CREATIO, dla której organem prowadzącym jest fundacja Ogólnopolski Operator Oświaty a która rozpoczęła działalność od 1 września 2025 r., uczęszcza 47 uczniów. Podobnie jak w przypadku opieki przedszkolnej, również niektóre dzieci w wieku szkolnym uczą się w szkołach podstawowych poza granicami administracyjnymi gminy Czernica. W roku szkolnym 2024 / 2025 jest to 216 dzieci, z czego najwięcej, bo 151 na terenie Wrocławia. **Razem mamy do czynienia z 2.827 dziećmi objętymi obowiązkiem edukacyjnym na poziomie podstawowym.**
- c) oczywiście największe przyrosty liczby uczniów zliczono w szkołach podstawowych adresowanych dla obwodów o najwyższym stopniu urbanizacji, czyli ZS-P w Dobrzykowicach (w porównaniu do roku szkolnego 2020 / 2021 wzrost liczby uczniów o 151%, wzrost liczby oddziałów o 144%), SP w Chrzęstawie Wielkiej (w porównaniu do roku szkolnego 2020 / 2021 wzrost liczby uczniów o 135%, wzrost liczby oddziałów o 150%) i SP w Kamieńcu Wrocławskim (w porównaniu do roku szkolnego 2020 / 2021 wzrost liczby uczniów o 128%, wzrost liczby oddziałów o 112%).

(źródła: informacje z UG w Czernicy, coroczne „Informacje o stanie zadań oświatowych Gminy Czernica” oraz analizy własne)

III.2. Organizacja obwodów szkolnych

Zgodnie z uchwałą Rady Gminy gmina Czernica została podzielona na 5 następujących obwodów szkolnych:

Tabela nr 6 – Obwody szkolne w gminie Czernica i lokalizacja obwodowych placówek oświatowych

Nazwa placówki oświatowej	Adres placówki oświatowej	Granice obvodu szkolnego (miejscowości)
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Papieża Jana Pawła II w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Czernicy	ul. św. Brata Alberta Chmielowskiego 5 i 9, 55-003 Czernica	Czernica, Jeszkowice, Wojnowice, Nadolice Wielkie (całość miejscowości poza Osiedlem Myśliwskim)
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Stulecia Odzyskania Niepodległości Polski w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dobrzykowicach	ul. Sukcesu 2, 55-002 Dobrzykowice	Dobrzykowice, Krzyków
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Piastów Śląskich w Chrzęstawie Wielkiej	ul. Wrocławska 19, 55-003 Chrzęstawa Wielka	Chrzęstawa Wielka, Chrzęstawa Mała
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Bolesława Krzywoustego w Kamieńcu Wrocławskim	ul. Kolejowa 8, 55-002 Kamieniec Wrocławski	Kamieniec Wrocławski, Gajków, Łany, Nadolice Małe, Nadolice Wielkie (Osiedle Myśliwskie)
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Ratowicach	ul. Wrocławska 36 oraz ul. Wrocławska 111, 55-003 Ratowice	Ratowice

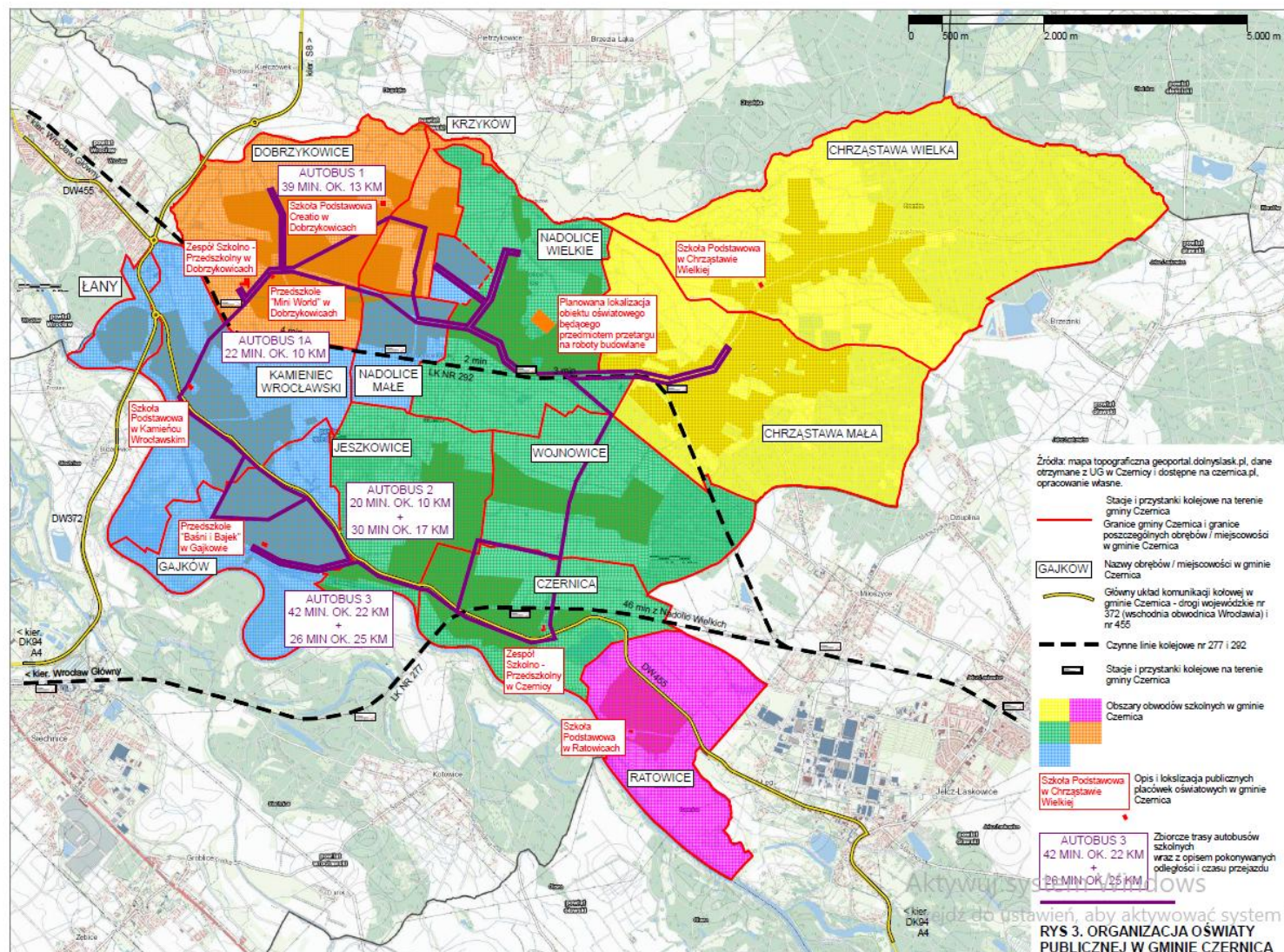
(źródło: uchwała nr VIII/45/2024 RG Czernica z 27.10.2024 r.)

Dla uwidocznienia zasięgów geograficznych poszczególnych obwodów szkolnych, zamieszczony został poniższy rysunek nr 3. Analiza tego rysunku daje obraz obwodów opartych o siatkę szkół niedostosowaną do trendów rozwojowych w gminie – obwody, zwłaszcza obwód adresowany dla szkoły podstawowej w Czernicy, rozciągnięty jest w układzie południkowym, w poprzek istniejących systemów komunikacji kołowej i kolejowej, co stwarza problemy w organizacji szkolnego transportu publicznego, generuje niebezpieczeństwa związane z ruchem drogowym i nie odpowiada głównym kierunkom rozwojowym infrastruktury mieszkaniowej.

Obecnie, w obwodzie szkolnym dla SP w Czernicy, najdłuższym przejściem ucznia z miejsca zamieszkania do szkoły jest odcinek około 7,5 km. W obwodzie szkolnym dla SP w Kamieńcu Wrocławskim, najdłuższym przejściem (osiedle Myśliwskie w Nadolicach Wielkich) do szkoły jest odcinek około 5,9 km. Inne odcinki w tych obwodach, jak i odcinki w innych obwodach nie przekraczają 4 km, co jest istotne w odniesieniu do art. 39 ustawy prawo oświatowe.

Nie wdając się jeszcze w szczegóły można stwierdzić, że niezbędny jest podział obvodu szkolnego SP w Czernicy na dwa niezależne obwody i zmiana granic obwodów sąsiadujących, ważna jest też dyskusja nad podziałem obvodu obejmującego Chrzęstawę Wielką i Chrzęstawę Małą. Czyli – na pewno nowa szkoła w Nadolicach Wielkich i być może nowa szkoła w Chrzęstawie Małej. Pytanie – jaka szkoła?

Rys.3. Organizacja oświaty publicznej w gminie Czernica

III.3. Szkolny transport publiczny

Transport szkolny realizowany jest z wykorzystaniem autobusów PKS Oława (rok szkolny 2024 / 2025). Wykorzystane są cztery linie autobusowe, w tym trzy linie podstawowe i jedna linia wspomagająca (autobus 1a – jeden kurs dziennie)

Autobus nr 1 jeździ w pętli, w której przystankiem początkowym i końcowym jest ZS-P w Dobrzykowicach. Trasa prowadzi przez Nadolice Wielkie i Małe. Szacowany najdłuższy kurs tego autobusu to odcinek Nadolice Wielkie cmentarz – ZS-P w Dobrzykowicach (32 minuty).

Autobus nr 1a obsługuje odcinek pomiędzy Osiedlem Myśliwskim w Nadolicach Wielkich a ZS-P w Dobrzykowicach. Jeden wspomagający kurs dziennie (22 minuty).

Autobus nr 2 jeździ wahadłowo pomiędzy SP w Kamieńcu Wrocławskim a ZS-P w Czernicy różnymi trasami – przez Gajków, przez Jeszkowice i Wojnowice i przez Nadolice Wielkie i Małe. Przykładowe czasy przejazdu do ZS-P w Czernicy na najdłuższych odcinkach: z Jeszkowic skrzyżowania (18 minut), z Nadolic Wielkich cmentarz (20 minut).

Autobus nr 3 również jeździ wahadłowo pomiędzy SP w Kamieńcu Wrocławskim a ZS-P w Czernicy różnymi trasami. Przykładowe czasy przejazdu do SP w Kamieńcu Wrocławskim na najdłuższych odcinkach: z Chrzęstawy Małej (33 minuty), z Osiedla Myśliwskiego w Nadolicach Wielkich (23 minuty).

Dla obsługi obwodów szkolnych adresowanych do SP w Chrzęstawie Wielkiej i SP w Ratowicach nie jest wykorzystywana komunikacja autobusowa.

Schemat linii autobusowych poruszających się pomiędzy trzema szkołami podstawowymi a zespołami mieszkalnymi w Chrzęstawie Małej, Czernicy, Dobrzykowicach, Gajkowie, Jeszkowicach, Kamieńcu Wrocławskim, Krzykowie, Nadolicach Małych, Nadolicach Wielkich i Wojnowicach przedstawiono na rysunku nr 3.

Idealnym modelem byłoby takie wydzielenie wszystkich przyszłych obwodów szkolnych w oparciu o nowo wybudowane placówki oświatowe, żeby nie trzeba było w ogóle organizować szkolnego transportu publicznego lub w najgorszym razie organizować go wyłącznie dla uczniów klas I – IV. Oczywiście pod warunkiem zapewnienia wysokich standardów bezpieczeństwa w drodze do szkoły, oddzielenia ruchu pieszego i rowerowego od ruchu kołowego na drogach powiatowych i wojewódzkich, odpowiedniego oświetlenia i monitoringu dojść itd. Takie rozwiązanie zapewniłoby oszczędności w budżecie gminy w wysokości ponad 1,2 mln zł rocznie, co mogłoby zostać przeznaczone na poprawę bezpieczeństwa ruchu na dojeżdżaniach do szkół.

III.4. Planowane i zrealizowane inwestycje

Poniżej zawarto informacje o trzech inwestycjach polegających na budowie lub rozbudowie obiektów oświatowych w gminie Czernica – zarówno wykonanych, jak i planowanych do wykonania.

III.4.1. Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Chrzastawie Wielkiej

Dzięki Inwestycji zakończonej w roku 2024, uruchomionej do eksploatacji we wrześniu, równo z początkiem roku szkolnego 2024 / 2025, uzyskano nowe sale lekcyjne, świetlicę i stołówkę. Budżet inwestycji to około 18 mln zł. Dzięki rozbudowie w roku szkolnym 2024 / 2025 uzyskano 24 oddziały (w tym 2 integracyjne) dla 498 uczniów, w porównaniu z 21 oddziałami dla 430 uczniów w roku wcześniejszym.

III.4.2. Rozbudowa Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Czernicy (Budowa budynku modułowego szkoły publicznej)

Dzięki inwestycji, na realizację której zawarto umowę w grudniu 2024 r, powstaną nowe sale dydaktyczne z pokojem nauczycielskim i zapleczem techniczno – sanitarnym, w technologii modułowej, w konstrukcji stalowej. Czas realizacji określono w umowie na 8 miesięcy.

Budżet inwestycji to niespełna 4 mln zł.

Widok z koncepcji zamieszczonej na www.czernica.pl

III.4.3. Budowa Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Nadolicach Wielkich etap I (przedszkole i klasy I-III) oraz etap II (klasy IV-VIII)

Kalendarium: Ogłoszenie przetargu na budowę ZS-P w Nadolicach Wielkich – 1.07.2025 r., rozpoczęcie budowy drogi dojazdowej (ul. Kasztanowa) – 30.07.2025 r., termin składania ofert na budowę ZS-P w Nadolicach Wielkich – 14.11.2025 r.

Program użytkowy zakłada realizację inwestycji dla 1000 uczniów i około 150 pracowników (w tym 120 nauczycieli). Przedszkole zaprojektowano dla 200 dzieci i około 20 pracowników.

Wizualizacja zamieszczona na tuwroclaw.com

Obiekt ze względu na program funkcjonalny i zakładane etapowanie inwestycji, został podzielony na 5 segmentów funkcjonalnych. Trzonem całego założenia jest segment pierwszy - centralny, którego główną funkcją jest komunikacja dla wszystkich pozostałych segmentów, funkcje ogólnodostępne (węzeł żywieniowy i biblioteka), ponadto pokoje nauczycielskie i część administracyjna.

Segment drugi to parterowa część przedszkolna z własnym wejściem głównym i dziedzińcem wewnętrznym. Przedszkole składa się z 8 oddziałów wraz z pomieszczeniami administracji i obsługi przedszkola.

Segment trzeci to 15 sal nauczania początkowego (klasy 1-3), sala językowa, sala komputerowa i 5 świetlic mogących służyć za dodatkowe sale dydaktyczne.

Segment czwarty to część dla dzieci z klas 4-8 do realizacji w etapie II.

Segment piąty to blok sportowy dla całej szkoły. Układ funkcjonalny został zaprojektowany tak, aby po godzinach pracy szkoły blok sportowy mógł funkcjonować niezależnie od pozostałych części zespołu szkolno – przedszkolnego z odrębnym dojazdem, wejściem i komunikacją pionową. Główna sala z zapleczem magazynowym (stanowiąca III etap inwestycji) może być dzielona na trzy mniejsze części. Na parterze została zlokalizowana mniejsza sala gimnastyczna oraz blok szatniowo – sanitarny. Z pierwszego piętra zapewniony jest dostęp do trybun znajdujących się na antresoli głównej sali sportowej oraz do sali korekcyjnej, sali do aerobiku / tańca i boiska wielofunkcyjnego na dachu obiektu.

Układ pomieszczeń, komunikacji oraz dostępność poszczególnych funkcji: szkoły, przedszkola, części żywieniowej oraz sportowej umożliwiając, według projektantów, niezależne ich funkcjonowanie, pozostawiając również możliwość wewnętrznej komunikacji. Niezależne funkcjonowanie poszczególnych segmentów jest uważane przez projektantów za istotne ze względu na np. krótszą wakacyjną przerwę w funkcjonowaniu przedszkola w stosunku do szkoły podstawowej, czy też działanie części sportowej dla osób z zewnątrz po godzinach funkcjonowania placówki oświatowej.

Charakterystyczne parametry projektowanego obiektu:

- Powierzchnia zabudowy budynku po zakończeniu realizacji wszystkich III etapów - 7.851,45 m²
- Powierzchnia netto I etapu inwestycji - 6,878,00 m²
- Powierzchnia netto II etapu inwestycji - 2.443,64 m²
- Powierzchnia netto III etapu inwestycji - 1.633,64 m²
- Powierzchnia netto budynku po zakończeniu realizacji wszystkich III etapów - 10.955,28 m²
- Kubatura budynku po zakończeniu realizacji wszystkich III etapów - 28.692,39 m³

W odniesieniu do inwestycji opisanej w podpunkcie III.4.3. w toku analizy dokumentacji projektowej, przeznaczonej do realizacji powstało podstawowe pytanie – czy dla gminy Czernica zespół szkolno – przedszkolny na 1.200 uczniów i wychowanków nie jest przewymiarowany. Spróbujemy odpowiedzieć na to pytanie w rozdziale IV.

Poza tym podstawowym pytaniem, którego nie można kierować do projektantów (bo niewątpliwie wytyczne otrzymali oni od organizatorów konkursu) warto też rozważyć następujące kwestie:

- czy rozwiązania projektowe są elastyczne w stopniu wystarczającym, żeby w dalekiej przyszłości można było, zgodnie z wytycznymi MEN opisanymi w punkcie III.5. wykorzystać je do innych celów publicznych na terenie gminy, np. świetlic, przestrzeni wydarzeń kulturalnych czy domów integracji seniorów.
- czy rozwiązania projektowe nie są zbyt „miejskie”, nie uwzględniające kontekstu otoczenia. Czy boisko na dachu hali sportowej jest celowe w sytuacji stosunkowo dużej podaży niezabudowanych gruntów wokół inwestycji i czy sztuczne (i niewątpliwie kosztowne w utrzymaniu) tworzenie przestrzeni atrakcyjnych przyrodniczo ma swój sens przy fakcie istnienia tego rodzaju przestrzeni w postaci zagospodarowanych i

niezagospodarowanych obszarów wody i zieleni w bezpośredniej i pośredniej bliskości inwestycji.

(źródła: informacje z czernica.pl i tuwroclaw.pl, zawartość postępowań przetargowych na platformazakupowa.pl oraz analizy własne)

III.5. Demografia jako największe wyzwanie dla systemu oświaty

Poniższy punkt dotyczy gminy Czernica w sposób pośredni, informacje tu podane powinny jednak stanowić punkt wyjścia dla planowanej inwestycji oświatowej. Cytat: Prognozy wskazują, że w roku 2030, **z bardzo dużym prawdopodobieństwem, w co w czwartym samorządzie miejsko-wiejskim nie zostanie utworzona ani jedna klasa pierwsza podstawówki** - podkreśla Anna Grygierek, burmistrz Strumienia w rozmowie z Portalem Samorządowym.

Najnowsze dane Ministerstwa Edukacji Narodowej pokazują, że w roku szkolnym 2025/2026 w klasach I szkół podstawowych rozpocznie naukę 396,6 tys. dzieci. To o ponad 30 tys. mniej niż rok wcześniej, kiedy naukę w pierwszej klasie zaczęło 430 tys. uczniów. Spadki te wpisują się w szerszy trend demograficzny, który od lat wywiera coraz większy wpływ na system edukacji. Kluczem do zrozumienia zmian w szkołach są dane demograficzne. Od początku lat 80. XX wieku liczba urodzeń w Polsce systematycznie spada. W 1982 roku urodziło się 705,4 tys. dzieci, rok później – 723,6 tys., a w 1984 roku – 701,7 tys. Jeszcze w latach 1985–1987 liczba urodzeń przekraczała 600 tys. rocznie, a w latach 1988–1992 spadała już poniżej 500 tys. W 1998 roku liczba urodzonych dzieci wyniosła 395,6 tys., a w 2022 roku – 305,1 tys. Dodatkowo, w 2023 roku Polska odnotowała rekordowy spadek – urodziło się zaledwie 272 tys. dzieci, a w 2024 roku już tylko 251,9 tys. Oznacza to, że w ciągu zaledwie siedmiu lat od rekordowego rocznika 2017, kiedy przyszło na świat 402 tys. dzieci, liczba urodzeń spadła o ponad 150 tys.

Z prognoz Głównego Urzędu Statystycznego na lata 2023–2060 wynika, że sytuacja w kolejnych latach będzie się pogarszać. Już teraz liczba urodzeń w 2023 i 2024 roku była niższa od przewidywań [GUS](#) (na 2024 rok prognozowano 297 tys. urodzeń). Według obecnych danych do 2029 roku liczba dzieci w wieku 7–14 lat spadnie o około 5 proc. Do 2034 roku ten spadek sięgnie 19,5 proc., a do 2060 roku może wynieść około 30 proc. W pesymistycznym scenariuszu [GUS](#) przewiduje nawet 48,3 proc. Analiza danych GUS z ostatnich pięciu lat pokazuje, że największy spadek liczby dzieci dotyczy najmłodszych grup wiekowych. W latach 2020–2024 liczba dzieci w wieku 0–2 lata w miastach spadła o 22,7 proc. – z 621,3 tys. do 480,4 tys. Na wsiach ten spadek był jeszcze bardziej dotkliwy – aż 29,8 proc. (z 488,9 tys. do 343,0 tys.) W przypadku dzieci w wieku przedszkolnym (3–6 lat) spadek na terenach miejskich wyniósł 9,2 proc. (z 885,1 tys. w 2020 roku do 803,5 tys. w 2024 roku). Na terenach wiejskich ich liczba spadła z 607,9 tys. do 653,1 tys., co daje obniżkę o 6,4 proc.

Ministerstwo Edukacji przygotowało projekt nowelizacji ustawy Prawo oświatowe, który ma być odpowiedzią na kryzys demograficzny. Resort podkreśla w uzasadnieniu: „Procesy demograficzne wpływają lub niebawem będą wpływać na funkcjonowanie przedszkoli i szkół, niezależnie od tego, czy są one publiczne czy niepubliczne. Szczególnie niekorzystnego wpływu należy spodziewać się w przypadku szkół na wsi i w małych miastach”. Nowelizacja ma zapewnić alternatywę wobec masowej likwidacji małych szkół podstawowych. Wśród proponowanych rozwiązań znalazły się m.in. utrzymanie dostępności edukacji blisko miejsca zamieszkania dzieci, wykorzystanie nieużywanych części budynków jako centrów społecznych i kulturalnych, elastyczne łączenie szkół i klas, a także wsparcie nauczania dwujęzycznego.

Już teraz statystyki pokazują, że liczba szkół maleje. W ciągu ostatnich pięciu lat liczba szkół ponadpodstawowych spadła z 7 042 do 6 985, a liczba publicznych szkół podstawowych zmniejszyła się z 12 092 w roku szkolnym 2019/2020 do 11 711 w roku 2024/2025. Resort edukacji ostrzega, że jeśli nie zostaną wprowadzone nowe rozwiązania, trend ten się pogłębi, zwłaszcza w gminach wiejskich i małych miejscowościach. Projekt nowelizacji przewiduje także zmiany organizacyjne. Władze MEN chcą, aby nieużywane części budynków szkolnych były wykorzystywane jako przestrzeń dla społeczności lokalnych – np. świetlice, miejsca wydarzeń kulturalnych czy centra aktywności obywatelskiej.

(źródła: www.gov.pl/web/edukacja,

[https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/9875070,malo-uczniow-w-roku-szkolnym-202526-men-pokazuje-szokujace-](https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/9875070,malo-uczniow-w-roku-szkolnym-202526-men-pokazuje-szokujace-dane.html#:~:text=W%201998%20roku%20liczba%20urodzonych,ju%C5%BC%20tylko%20251%2C9%20tys.%20oraz%20analizy%20w%C5%82asne)

[dane.html#:~:text=W%201998%20roku%20liczba%20urodzonych,ju%C5%BC%20tylko%20251%2C9%20tys. oraz analizy własne\)](https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/9875070,malo-uczniow-w-roku-szkolnym-202526-men-pokazuje-szokujace-dane.html#:~:text=W%201998%20roku%20liczba%20urodzonych,ju%C5%BC%20tylko%20251%2C9%20tys.%20oraz%20analizy%20w%C5%82asne)

IV. Analiza popytu w istniejących i planowanych placówkach oświatowych na terenie gminy Czernica

IV.1. Przewidywana liczba uczniów szkół podstawowych w poszczególnych obwodach szkolnych w latach szkolnych 2029 / 2030, 2030 / 2031 i 2031 / 2032

Poniżej w tabelach zestawiono obecną liczbę uczniów szkół podstawowych dla istniejącej siatki obwodów szkolnych. Biorąc pod uwagę wskaźniki urodzeń oraz prawdopodobny, maksymalny poziom migracji w wyniku procesu suburbanizacji dla lat szkolnych 2029 / 2030, 2030 / 2031 i 2031 / 2032, czyli po zakończeniu realizacji inwestycji i w pierwszych latach eksploatacji nowej placówki oświatowej (lub placówek).

Tabele nr 7a – 7c, 8a – 8c, 9a – 9c, 10a – 10c i 11a – 11c: Szacowana liczba uczniów w latach szkolnych 2029 / 2030, 2030 / 2031 i 2031 / 2032 w odniesieniu do istniejących obwodów szkolnych w gminie Czernica

Szkoła Podstawowa w ZS-P w Czernicy	Obręb	liczba uczniów obecnie	Planowana liczba uczniów w roku szkolnym 2029 - 2030			
		2024 - 2025	Urodzenia 2015 – 2022	Migracja mieszkańców 2025 - 2029 w Obrębie	Średnio grupa 7 - 14 lat 11,82 %	Planowana liczba uczniów ogółem
		na podst. danych z UG	na podst. danych z UG	porównawczo na podst. danych z UG 2016 - 2024	na podst. danych GUS	Kolumny 3 + 5
	1	2	3	4	5	6
	Czernica	472	113	36	4	117
	Jeszkowice		108	68	8	116
	Wojnowice		121	176	21	142
	Nadolice Wielkie (bez O. Myśliwsk.)		329	492	59	388
	RAZEM:		671	772	92	763
	Obręb	liczba uczniów obecnie	Planowana liczba uczniów w roku szkolnym 2030 – 2031			
		2024 - 2025	Urodzenia 2016 – 2023	Migracja mieszkańców 2025 - 2030 w Obrębie	Średnio grupa 7 - 14 lat 11,82 %	Planowana liczba uczniów ogółem
		na podst. danych z UG	na podst. danych z UG	porównawczo na podst. danych z UG 2016 - 2024	na podst. danych GUS	Kolumny 3 + 5
	1	2	3	4	5	6
	Czernica	472	113	45	5	118
	Jeszkowice		105	85	10	115
	Wojnowice		116	220	26	142
	Nadolice Wielkie (bez O. Myśliwsk.)		322	615	73	395
	RAZEM:		656	965	114	770

	Obręb	liczba uczniów obecnie	Planowana liczba uczniów w roku szkolnym 2031 – 2032			
		2024 - 2025	Urodzenia 2017 – 2024	Migracja mieszkańców 2025 - 2031 w Obrębie	Średnio grupa 7 - 14 lat 11,82 %	Planowana liczba uczniów ogółem
		na podst. danych z UG	na podst. danych z UG	porównawczo na podst. danych z UG 2016 - 2024	na podst. danych GUS	Kolumny 3 + 5
	1	2	3	4	5	6
	Czernica	472	108	54	6	114
	Jeszkowice		92	102	12	104
	Wojnowice		114	264	31	145
	Nadolice Wielkie (bez O. Myśliwsk.)		303	738	87	390
	RAZEM:		617	1158	136	753

Szkoła Podstawowa w ZS-P w Dobrzykowicach	Obręb	liczba uczniów obecnie	Planowana liczba uczniów w roku szkolnym 2029 – 2030			
		2024 - 2025	Urodzenia 2015 – 2022	Migracja mieszkańców 2025 - 2029 w Obrębie	Średnio grupa 7 - 14 lat 11,82 %	Planowana liczba uczniów ogółem
		na podst. danych z UG	na podst. danych z UG	porównawczo na podst. danych z UG 2016 - 2024	na podst. danych GUS	Kolumny 3 + 5
	1	2	3	4	5	6
	Dobrzykowice	842	508	788	93	601
	Krzyków		255	400	47	302
	RAZEM:		763	1188	140	903
	Obręb	liczba uczniów obecnie	Planowana liczba uczniów w roku szkolnym 2030 - 2031			
		2024 - 2025	Urodzenia 2016 - 2023	Migracja mieszkańców 2025 - 2030 w Obrębie	Średnio grupa 7 - 14 lat 11,82 %	Planowana liczba uczniów ogółem

		na podst. danych z UG	na podst. danych z UG	porównawczo na podst. danych z UG 2016 - 2024	na podst. danych GUS	Kolumny 3 + 5
	1	2	3	4	5	6
	Dobrzykowice	842	481	985	116	597
	Krzyków		250	500	59	309
	RAZEM:			731	1485	175
	Obręb	liczba uczniów obecnie	Planowana liczba uczniów w roku szkolnym 2031 – 2032			
		2024 - 2025	Urodzenia 2017 - 2024	Migracja mieszkańców 2025 - 2031 w Obrębie	Średnio grupa 7 - 14 lat 11,82 %	Planowana liczba uczniów ogółem
		na podst. danych z UG	na podst. danych z UG	porównawczo na podst. danych z UG 2016 - 2024	na podst. danych GUS	Kolumny 3 + 5
	1	2	3	4	5	6
	Dobrzykowice	842	451	1182	140	591
	Krzyków		249	600	71	320
	RAZEM:			700	1782	211

Szkoła Podstawowa w Chrzęstawie Wielkiej	Obręb	liczba uczniów obecnie	Planowana liczba uczniów w roku szkolnym 2029 - 2030			
		2024 - 2025	Urodzenia 2015 - 2022	Migracja mieszkańców 2025 - 2029 w Obrębie	Średnio grupa 7 - 14 lat 11,82 %	Planowana liczba uczniów ogółem
		na podst. danych z UG	na podst. danych z UG	porównawczo na podst. danych z UG 2016 - 2024	na podst. danych GUS	Kolumny 3 + 5
	1	2	3	4	5	6
	Chrzęstawa Mała	498	279	364	43	322
	Chrzęstawa Wielka		264	304	36	300
	RAZEM:		543	668	79	622

	Obręb	liczba uczniów obecnie	Planowana liczba uczniów w roku szkolnym 2030 – 2031			
		2024 - 2025	Urodzenia 2016 - 2023	Migracja mieszkańców 2025 - 2030 w Obrębie	Średnio grupa 7 - 14 lat 11,82 %	Planowana liczba uczniów ogółem
		na podst. danych z UG	na podst. danych z UG	porównawczo na podst. danych z UG 2016 - 2024	na podst. danych GUS	Kolumny 3 + 5
	1	2	3	4	5	6
	Chrzęstawa Mała	498	274	455	54	328
	Chrzęstawa Wielka		251	380	45	296
	RAZEM:		525	835	99	624
	Obręb	liczba uczniów obecnie	Planowana liczba uczniów w roku szkolnym 2031 – 2032			
		2024 - 2025	Urodzenia 2017 - 2024	Migracja mieszkańców 2025 - 2031 w Obrębie	Średnio grupa 7 - 14 lat 11,82 %	Planowana liczba uczniów ogółem
		na podst. danych z UG	na podst. danych z UG	porównawczo na podst. danych z UG 2016 - 2024	na podst. danych GUS	Kolumny 3 + 5
	1	2	3	4	5	6
	Chrzęstawa Mała	498	276	546	65	341
	Chrzęstawa Wielka		243	456	54	297
	RAZEM:		519	1002	119	638

Szkoła Podstawowa w Kamieńcu Wrocławskim	Obręb	liczba uczniów obecnie	Planowana liczba uczniów w roku szkolnym 2029 – 2030			
		2024 - 2025	Urodzenia 2015 - 2022	Migracja mieszkańców 2025 - 2029 w Obrębie	Średnio grupa 7 - 14 lat 11,82 %	Planowana liczba uczniów ogółem
		na podst. danych z UG	na podst. danych z UG	porównawczo na podst. danych z UG 2016 - 2024	na podst. danych GUS	Kolumny 3 + 5
	1	2	3	4	5	6

	Kamieniec Wrocławski	622	293	308	36	329
	Gajków		98	108	13	111
	Łany		15	4	0	15
	Nadolice Małe		109	164	19	128
	Nadolice Wielkie (O. Myśliwskie)		57	88	10	67
	RAZEM:		572	672	78	650
	Obręb	liczba uczniów obecnie	Planowana liczba uczniów w roku szkolnym 2030 – 2031			
		2024 - 2025	Urodzenia 2016 – 2023	Migracja mieszkańców 2025 - 2030 w Obrębie	Średnio grupa 7 - 14 lat 11,82 %	Planowana liczba uczniów ogółem
		na podst. danych z UG	na podst. danych z UG	porównawczo na podst. danych z UG 2016 - 2024	na podst. danych GUS	Kolumny 3 + 5
	1	2	3	4	5	6
	Kamieniec Wrocławski	622	278	385	46	324
	Gajków		83	135	16	99
	Łany		13	5	1	14
	Nadolice Małe		104	205	24	128
	Nadolice Wielkie (O. Myśliwskie)		56	110	13	69
	RAZEM:		534	840	100	634
	Obręb	liczba uczniów obecnie	Planowana liczba uczniów w roku szkolnym 2031 – 2032			
		2024 - 2025	Urodzenia 2017 – 2024	Migracja mieszkańców 2025 - 2031 w Obrębie	Średnio grupa 7 - 14 lat 11,82 %	Planowana liczba uczniów ogółem
		na podst. danych z UG	na podst. danych z UG	porównawczo na podst. danych z UG 2016 - 2024	na podst. danych GUS	Kolumny 3 + 5

	1	2	3	4	5	6
	Kamieniec Wrocławski	622	274	462	55	329
	Gajków		74	162	19	93
	Łany		12	6	1	13
	Nadolice Małe		114	246	29	143
	Nadolice Wielkie (O. Myśliwskie)		52	132	16	68
	RAZEM:		526	1008	120	646

Szkoła Podstawowa w Ratowicach	Obręb	liczba uczniów obecnie	Planowana liczba uczniów w roku szkolnym 2029 – 2030			
		2024 - 2025	Urodzenia 2015 - 2022	Migracja mieszkańców 2025 - 2029 w Obrębie	Średnio grupa 7 - 14 lat 11,82 %	Planowana liczba uczniów ogółem
		na podst. danych z UG	na podst. danych z UG	porównawczo na podst. danych z UG 2016 – 2024	na podst. danych GUS	Kolumny 3 + 5
		1	2	3	4	5
	Ratowice	130	123	80	9	132
	RAZEM:		123	80	9	132
	Obręb	liczba uczniów obecnie	Planowana liczba uczniów w roku szkolnym 2030 – 2031			
		2024 - 2025	Urodzenia 2016 - 2023	Migracja mieszkańców 2025 - 2030 w Obrębie	Średnio grupa 7 - 14 lat 11,82 %	Planowana liczba uczniów ogółem
		na podst. danych z UG	na podst. danych z UG	porównawczo na podst. danych z UG 2016 – 2024	na podst. danych GUS	Kolumny 3 + 5
		1	2	3	4	5
	Ratowice	130	126	100	12	138
	RAZEM:		126	100	12	138

	Obręb	liczba uczniów obecnie	Planowana liczba uczniów w roku szkolnym 2031 – 2032			
		2024 - 2025	Urodzenia 2017 - 2024	Migracja mieszkańców 2025 - 2031 w Obrębie	Średnio grupa 7 - 14 lat 11,82 %	Planowana liczba uczniów ogółem
			na podst. danych z UG	porównawczo na podst. danych z UG 2016 - 2024	na podst. danych GUS	Kolumny 3 + 5
	1	2	3	4	5	6
	Ratowice	130	120	120	14	134
	RAZEM:		120	120	14	134

(źródło: informacje z UG w Czernicy, dane GUS oraz analizy własne)

Przy założeniu niezmiennych obwodów szkolnych i przy założeniu, że podobny jak w roku 2025 odsetek dzieci będzie z przyczyn leżących po stronie rodziców / opiekunów realizował swój obowiązek szkolny poza granicami gminy Czernica, w obwodzie szkolnym dedykowanym dla:

- **SP w Czernicy, w roku szkolnym 2029 / 2030 zabraknie 291 miejsc** (potrzeby w ilości 763 miejsca przy obecnych 472). W następnych latach zbliżona wielkość potrzeb – 770 miejsc w następnym roku szkolnym, 753 w kolejnym. Wystarczające będzie zaokrąglenie ilości brakujących miejsc do **310**.
- **SP w Dobrzykowicach, w roku szkolnym 2029 / 2030 zabraknie 61 miejsc** (potrzeby w ilości 903 miejsc przy obecnych 842). W następnych latach zbliżona wielkość potrzeb – 906 miejsc w następnym roku szkolnym, 911 w kolejnym. Wystarczające będzie zaokrąglenie ilości brakujących miejsc do **80**.
- **SP w Chrzastawie Wielkiej, w roku szkolnym 2029 / 2030 zabrakną 124 miejsca** (potrzeby w ilości 622 miejsca przy obecnych 498). W następnym roku szkolnym zbliżona wielkość potrzeb – 624 miejsca, w kolejnym lekki wzrost, czyli 638 miejsc. Wystarczające będzie zaokrąglenie ilości brakujących miejsc do **160**.
- **SP w Kamieńcu Wrocławskim, w roku szkolnym 2029 / 2030 zabraknie 28 miejsc** (potrzeby w ilości 650 miejsc przy obecnych 622). W następnym roku szkolnym mniejsze potrzeby – 634 miejsca, w kolejnym ponowny wzrost do 646 miejsc. Wystarczające będzie zaokrąglenie ilości brakujących miejsc do **30**.
- **SP w Ratowicach, w roku szkolnym 2029 / 2030 zabrakną 2 miejsca** (potrzeby w ilości 132 przy obecnych 130). W następnym roku szkolnym większe potrzeby – 138 miejsc, w kolejnym zbliżona wielkość – 134 miejsca. Wystarczające będzie zaokrąglenie ilości brakujących miejsc do **10** i przeniesienie ich do zestawienia w obwodzie dla SP w Czernicy.

Można łącznie ocenić, że przy założeniu, że istniejąca sieć oświatowa nie ulegnie zmianie (nie zostaną zorganizowane nowe oddziały lub/i nie zostanie zwiększona ilość dzieci w oddziałach, w latach 2029 – 2032 zabraknie około 590 miejsc (liczone już z 10% - 15% marginesem bezpieczeństwa).

(źródła: informacje z UG w Czernicy, dane GUS oraz analizy własne)

IV.2. Przewidywana ilość wychowanków przedszkoli w roku 2028

W obliczeniach z wykorzystaniem podobnej metody w skali całej gminy Czernica, czyli uwzględniając dzieci urodzone w latach 2023 – 2025 oraz użyty wcześniej średni poziom migracji i około 5,17% populacji w wieku przedszkolnym szacowane na podstawie danych GUS, **w roku 2028 dzieci w wieku przedszkolnym nie przybędzie więcej niż 100 (98) w stosunku do obecnej liczby**. Liczba ta prawdopodobnie nie będzie znacząco rosła, wobec tego placówka większa niż na **125 miejsc** prawdopodobnie pozostanie niewykorzystana. W tym przypadku jest jednak znacznie więcej niewiadomych, niż w przypadku edukacji szkolnej na poziomie podstawowym. W tym przypadku dużą rolę pełnią podmioty inne niż lokalny samorząd będąc organami prowadzącymi dla przedszkoli publicznych, jak i niepublicznych. Stanowią one dobry bufor dla okresowo zmieniającej się populacji przedszkolaków. Decyzja o łącznej ilości miejsc w przedszkolach, dla których organem prowadzącym jest samorząd lokalny, bardziej niż od demografii, zależy od strategicznych decyzji gminy Czernica – jaki odsetek dzieci w odpowiednim wieku powinien być objęty wychowaniem przedszkolnym i na ile rolę organu prowadzącego chce podzielić między siebie a prywatnych i pozarządowych operatorów.

(źródła: informacje z UG w Czernicy, dane GUS oraz analizy własne)

IV.3. Proponowane scenariusze rozwoju

IV.3.1. Scenariusz 1: Nie jest budowana żadna nowa placówka oświatowa, następuje stopniowe zwiększenie ilości oddziałów w istniejących szkołach podstawowych lub zespołach szkolno – przedszkolnych przy niezmiennych obwodach szkolnych

Jak wykazano w punkcie IV.1., praktycznie we wszystkich obwodach, z wyjątkiem Ratowic, w okresie 4 – 7 lat nastąpi taki wzrost liczby uczniów szkół podstawowych i wychowanków przedszkoli, dla którego nie będzie możliwe zwiększanie ilości dzieci w poszczególnych oddziałach, konieczny będzie natomiast wzrost liczby oddziałów. Dotyczy to:

- obwodu szkolnego adresowanego do ZS-P w Czernicy, w którym zamiast obecnych 472, należałoby przygotować około **770 miejsc** w szkole podstawowej,
- obwodu szkolnego adresowanego do ZS-P w Dobrzykowicach, w którym zamiast obecnych 842, należałoby przygotować około **920 miejsc** w szkole podstawowej,
- obwodu szkolnego adresowanego do SP w Chrzęstawie Wielkiej, w którym zamiast obecnych 498, należałoby przygotować około **660 miejsc**,
- obwodu szkolnego adresowanego do SP w Kamieńcu Wrocławskim, w którym zamiast obecnych 622, należałoby przygotować około **650 miejsc**.

Realizacja tego scenariusza spowodowałaby konieczność:

- a) odstąpienia od przetargu na budowę placówki oświatowej w Nadolicach Wielkich i de facto rezygnacji z tej inwestycji,
- b) wykonania dokumentacji projektowych i realizacji czterech inwestycji rozbudowy szkół podstawowych i zespołów szkolno – przedszkolnych na wzór modułowej rozbudowy ZS-P w Czernicy pod warunkiem występowania możliwości inwestycyjnych (odpowiednie zapisy w planach miejscowych, nieprzekroczenie wskaźników intensywności oraz maksymalnego dla zabudowy i minimalnego dla terenów zielonych, wolna przestrzeń na istniejącej nieruchomości szkolnej lub możliwość dołączenia nieruchomości sąsiedniej):
 - w ZS-P w Czernicy - dla 320 uczniów (maksymalnie 15 nowych izb lekcyjnych wraz z powiększonym zapleczem socjalno – sanitarnym),
 - w ZS-P w Dobrzykowicach - dla 80 uczniów (maksymalnie 4 nowe izby lekcyjne wraz z powiększonym zapleczem socjalno – sanitarnym),
 - w SP w Chrzęstawie Wielkiej – dla 160 uczniów (maksymalnie 8 nowych izb lekcyjnych wraz z powiększonym zapleczem socjalno – sanitarnym),
 - w SP w Kamieńcu Wrocławskim – dla 30 uczniów (maksymalnie 2 nowe izby lekcyjne wraz z powiększonym zapleczem socjalno – sanitarnym).
 - w publicznych przedszkolach na terenie gminy około 130 nowych miejsc dla wychowanków.
- b) zaprojektowania i wykonania opisanych wyżej modułowych obiektów oświatowych w taki sposób, aby w dowolnym momencie można było przeznaczyć moduły na inne niż oświatowe funkcje społeczne i kulturalne (wydzielenie komunikacyjne, instalacyjne, ppoż itd.)
- c) odpowiedniego zwiększenia ilości autobusów szkolnych, a tym samym zwiększenia kosztów funkcjonowania transportu szkolnego,

- d) wprowadzenia nowych rozwiązań w ruchu drogowym w celu zapewnienia bezpieczeństwa zwiększonej ilości uczniów docierających pieszo lub na rowerach do szkół podstawowych.

W świetle powyższych konieczności oraz braku możliwości stwierdzenia na tym etapie, czy możliwa jest rozbudowa szkół podstawowych i zespołów szkolno – gimnazjalnych w obecnych lokalizacjach, **opisany wyżej scenariusz 1 jest w ocenie autorów najmniej korzystny dla gminy i jej mieszkańców.**

IV.3.2. Scenariusz 2: W ciągu najbliższych 3 – 4 lat zrealizowana zostanie inwestycja budowy procedowanego w postępowaniu przetargowym zespołu szkolno - przedszkolnego w Nadolicach Wielkich (etap I i II) przy zakładanej zmianie obwodów szkolnych

Realizacja tego scenariusza spowodowałaby konieczność:

- a) rozstrzygnięcia obecnego postępowania przetargowego i realizacji nowej inwestycji, kosztownej w budowie i w późniejszej eksploatacji, która od razu po powstaniu będzie przewymiarowana o około 40%,
- b) obciążenia budżetu gminy Czernica największą ze wszystkich opisywanych scenariuszy kwotą zadłużenia (obligacje gminne, kredyt inwestycyjny itp.).

Oczywiście możliwe jest, że po zmianie granic obwodów szkolnych (utworzenie nowego obwodu w Nadolicach Wielkich i Nadolicach Małych, z częścią lub wszystkimi dziećmi z Chrzęstawy Małej oraz dziećmi z Krzykowa i częściowo z Jeszkowic), w pozostałych obwodach będzie można zmniejszyć liczbę dzieci w każdym oddziale. Nie zmienia to jednak faktu, że w skali całej gminy Czernica, po zbudowaniu etapów I i II zespołu szkolno – przedszkolnego w Nadolicach Wielkich, będziemy mieli w okresie największego boomu demograficznego nadwyżkę miejsc w oddziałach szkolnych w ilości około 380 miejsc (ta nadwyżka będzie się powiększać w kolejnych latach reurbanizacji i systematycznego spadku liczby urodzeń) oraz w oddziałach przedszkolnych w ilości około 70 – 80 miejsc. Nie jest możliwa realizacja tego scenariusza bez zwiększenia zasięgu szkolnych linii autobusowych, przede wszystkim o komunikację z Chrzęstawą Małą.

W świetle powyższych konieczności, stosunkowo mało elastycznej formy budynku, utrudniającej przyszłe zmiany funkcjonalne a przede wszystkim kosztów inwestycji i eksploatacji obciążających budżet gminy, **opisany wyżej scenariusz 2 jest w ocenie autorów średnio korzystny dla gminy i jej mieszkańców.**

IV.3.3. Scenariusz 3: W ciągu najbliższych 3 – 4 lat zrealizowana zostanie inwestycja budowy nowo zaprojektowanej szkoły podstawowej z oddziałami przedszkolnymi dla dzieci 6-letnich w Nadolicach Wielkich oraz szkoły podstawowej z oddziałami przedszkolnymi w Chrzęstawie Małej przy zakładanej zmianie obwodów szkolnych.

Do rozważenia przez organ uchwałodawczy i wykonawczy gminy Czernica scenariusz nr 3, polegający na:

- zmianie formy i funkcji (przede wszystkim zmniejszeniu o około 50% powierzchni użytkowej) placówki szkolnej, przeznaczonej dla nowego obwodu szkolnego Nadolice Wielkie i Nadolice Małe, sformatowanej na około 500 dzieci w szkole podstawowej i maksymalnie 100 przedszkolaków(6-latki),

- zaprojektowaniu i wybudowaniu placówki szkolnej, przeznaczonej dla nowego obwodu szkolnego Chrzóstawa Mała, sformatowanej na około 200 dzieci w szkole podstawowej i maksymalnie 100 przedszkolaków,
- oba obiekty powinny być zaprojektowane w taki sposób, aby w dowolnym momencie dowolny moduł szkolny można było przeznaczyć na inne cele społecznie użyteczne (kulturalne, integracyjne itd.) z wydzieleniem stref komunikacyjnych, instalacji, stref ppoż itd.

W takim przypadku przyszłe granice obwodów szkolnych byłyby następujące:

- a) Nowo powstały obwód szkolny Nadolice Wielkie i Nadolice Małe adresowany do nowo budowanego zespołu szkolno – przedszkolnego w Nadolicach Wielkich (około 500 dzieci w szkole podstawowej i około 100 dzieci w oddziałach przedszkolnych),
- b) Nowo powstały obwód szkolny Chrzóstawa Mała (dla około 60% uczniów Chrzóstawy Małej) adresowany do nowej szkoły podstawowej w Chrzóstawie Małej lub filii jednej ze szkół podstawowych w Nadolicach Wielkich lub w Chrzóstawie Wielkiej (około 200 dzieci w szkole podstawowej i 100 dzieci w oddziałach przedszkolnych),
- c) Pozostałe 5 istniejących obwodów szkolnych w oparciu o zespoły szkolno – przedszkolne w Dobrzykowicach i Czernicy oraz o szkoły podstawowe w Kamieńcu Wrocławskim, Chrzóstawie Wielkiej i Ratowicach, z odpowiednim wyłączeniem miejscowości z nowo powstałych obwodów szkolnych i dopasowaniem granic obwodów do potencjału placówek oświatowych i długości dojazdów pieszych.

Dzięki realizacji szkoły podstawowej w Nadolicach Wielkich w okresie 2 – 4 lat z oddziałami szkolnymi i przedszkolnymi dla 6-latków oraz w okresie późniejszym budowy szkoły podstawowej w Chrzóstawie Małej, po powstaniu dwóch nowych obwodów szkolnych i zmianie granic istniejących obwodów zgodnie z opisem powyżej, zasadniczo zmienią się odległości dojazdów do szkół. W każdym przypadku byłyby to dojazdy poniżej 4 km (czyli wystąpiłaby konieczność zapewnienia transportu wyłącznie dla dzieci z klas I – III), a w części obwodów poniżej 3 km, czyli w ogóle nie byłby tam potrzebny szkolny transport publiczny.

Realizacja tego scenariusza spowodowałaby konieczność:

- a) odstąpienia od obecnie procedowanego przetargu na budowę placówki oświatowej w Nadolicach Wielkich i de facto rezygnacji z tej inwestycji,
- b) wykonania nowej dokumentacji projektowej lub programu funkcjonalno – użytkowego dla potrzeb realizacji szkoły podstawowej w Nadolicach Wielkich, a w dalszej perspektywie dla placówki oświatowej w Chrzóstawie Małej

W świetle powyższych zapisów, utworzenia elastycznej sieci szkolnej, zmniejszenia obwodów szkolnych do jednej lub dwóch miejscowości a tym samym znacznego ograniczenia szkolnego transportu publicznego oraz znaczącego zmniejszenia wydatków gminy w porównaniu ze scenariuszem 2, **opisany wyżej scenariusz 3 jest w ocenie autorów najkorzystniejszy dla gminy i jej mieszkańców.**

UWAGA:

Każda nowa, odrębna placówka oświatowa wymaga powielenia struktury administracyjnej, powierzchni rekreacyjnej, infrastruktury sportowej wewnętrznej i zewnętrznej itd. W związku z tym może okazać się, że organy gminy Czernica, wybierając do wdrożenia scenariusz 3, dla ograniczenia kosztów inwestycji i eksploatacji, zdecydują się ze względów oszczędnościowych

zrealizować jedynie szkoła podstawowa z oddziałami przedszkolnymi w Nadolicach Wielkich (powiększony do 700 uczniów szkoły podstawowej i 150 wychowanków przedszkola publicznego), rezygnując z budowy szkoły podstawowej w Chrzęstawie Małej. W tym przypadku, mimo oczywistych oszczędności, należy pamiętać o dwóch wadach takiego rozwiązania. Dla uczniów z Chrzęstawy Małej, którzy będą włączeni do obwodu szkolnego w Nadolicach Wielkich, gmina będzie musiała prowadzić publiczny transport szkolny. Niezależnie od tego, rezygnujemy z potencjalnej przestrzeni kulturalnej i integracyjnej oraz zespołów sportowych, które mogłyby powstać i służyć mieszkańcom Chrzęstawy Małej.

(źródło: analizy własne)

Opracowanie:

mgr inż. arch. Waldemar Skórski

Część rysunkowa

Rys.1. Układ przestrzenny gminy Czernica

Rys.2. Zmiany demograficzne w gminie Czernica

Rys.3. Organizacja oświaty publicznej w gminie Czernica